

ἄζαπος ἐπίθ. Πελοπν. (Λακων.) ἄζαπους Θεσσ. (Καρδίτσ.) Θράκ. (Αἰν.) Μακεδ. (Χαλκιδ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ οὐσ. ζάπι, δι' ὃ ἰδ. ζάφιτι.

1) Ἀπεριόριστος, ἀνεπιτήρητος, συνήθως ἐπὶ ἀνθρώπου προξενούντος διὰ τῶν βοσκημάτων του ζημίας εἰς ἄγρους, λιβάδια κτλ. Θεσσ. (Καρδίτσ.) 2) Ἀτακτος, ἀνήσυχος, ἀτίθασος Θράκ. (Αἰν.) Μακεδ. (Χαλκιδ.) Πελοπν. (Λακων.): Ἀνθρώπους ἄζαπους Χαλκιδ. Μ' ἄρ' ἄζαπου αὐτόθ.

Πβ. ἄζάπης, ἄζάπικος, ἄζάπωτος.

ἄζάπωτος ἐπίθ. Ἡπ. ἄζάπουτος Μακεδ. (Χαλκιδ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *ζαπωτός < ζαπώνω.

1) Ὁ μὴ εὐρισκόμενος ὑπὸ τὴν κατοχὴν τινος, ἀδέσποτος Ἡπ. Μακεδ. (Χαλκιδ.): Χουράφ' ἄζάπουτου Χαλκιδ.

2) Ἀτίθασος, αὐθάδης, Μακεδ. (Χαλκιδ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.): Ἀνθρώπους ἄζάπουτους Αἰτωλ. Χαλκιδ. Ἀζάπουτου μ' ἄρ' Αἰτωλ.

Πβ. ἄζάπης, ἄζάπικος, ἄζαπος.

ἄζαργά ἢ, Νάξ. (Κορων.)

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Τὸ φυτὸν κίστος ὁ Κρητικὸς (cistus Creticus) τῆς τάξεως τῶν κιστωδῶν (cistaceae). [**]

ἄζαρολῆ ἢ, ἄγν. τόπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄζαρόλος κατὰ τὰ εἰς -εἶ ὄν. φυτῶν.

Τὸ φυτὸν κράταιγος ἢ ἄζαρόλος (crataegus azarolus) τῆς τάξεως τῶν ροδωδῶν (rosaceae), δένδρον ἄγριον πρὸς ἐμβολιασμὸν ἀπιδέας καὶ μεσπιλέας μὲ τὸν καρπὸν ἐδώδιμον, ἢ τῶν ἀρχαίων ἐπιμηλὶς ἢ ἀμαμηλὶς. [**]

ἄζαρόλι τό, ΠΓεννάδ. 18.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄζαρόλος.

Ὁ καρπὸς τῆς ἄζαρολῆς, ὃ ἰδ. Συνών. ἄζαρόλος. [**]

ἄζαρόλος ὁ, ἀμάρτ. ἄζαρούλους Μακεδ. (Καταφύγ.)

Ἐκ τοῦ Λατίν. ὄρ. *azarolus*, Ἰταλ. *azzeruolo*.

Ἀζαρόλι, ὃ ἰδ. [**]

ἄζαρούδαστος ἐπίθ. Πόντ. (Κοτύωρ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *ζαρουδάστος < ζαρούδαζω.

Ὁ μὴ συστραφεὶς καὶ μεταβληθεὶς εἰς τολύπην, ἐπὶ ἐρίου ἢ λίνου κατειργασμένου διὰ τοῦ ξανίου ἐνθ' ἄν.: Μαλλὴν ἄζαρούδαστον Κοτύωρ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.

ἄζάρωτος ἐπίθ. Ζάκ. Κρήτ. Πόντ. (Τραπ.) ἄζάρουτους Ἡπ. Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Μακεδ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. ζαρωτός < ζαρώνω.

1) Ὁ ἀπηλλαγμένος πτυχῶν, ρυτίδων Ζάκ. Ἡπ. Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Κρήτ.: Εἶναι ἄζάρωτος 'ς τὸ πρόσωπό του ἀκόμα Ἡπ. 2) Ὁ μὴ καμφθεὶς, ὁ μὴ λυγισθεὶς Πόντ. (Τραπ.): Ἀζάρωτον τζουπὶν (καλτσοβελόνα). 3) Κανονικός, ἀναλλοίωτος, ἐπὶ γυναικὸς ἐγκύου, τῆς ὁποίας

ἡ μήτρα μένει ἐν τῇ κανονικῇ αὐτῆς θέσει χωρὶς νὰ πάθῃ πάθησιν τινα, ἥτις ἐπιφέρει πολλάκις στείρωσιν Πόντ. (Τραπ.): Ἡ νύφε ἀδὰ 'ς σὴν βαρῶσιαν ἀτ'ς ἄζάρωτος ἐν' (ἡ νύφη εἰς ταύτην τὴν ἐγκυμοσύνην της οὐδεμίαν πάθησιν τῆς μήτρας ἔπαθε). Συνών. ἄζούλιστος 1 γ.

ἄζᾶς ὁ, Ἡπ. Θράκ. Κάρπ. Κρήτ. Κύπρ. Λιν. (Λιβύσσ.) Μακεδ. Μεγίστ. Πόντ. (Σάντ.) κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *aza*.

Μέλος οἰουδήποτε συμβουλίου, συλλόγου, δικαστηρίου κττ. ἐνθ' ἄν.: Ὁ μουχτάρης τῶ οἱ ἄζᾶδες ἐπῆσαν νὰ 'ποκόψουν τὴν ζημιὰν Κύπρ. Ἦσαν μαζωμένοι ὅλοι οἱ ἄζᾶδες 'ς τὸ μεντζιλίσι (μεντζιλίσι = συμβούλιον) Ἡπ. || Ἄσμ.

Ἀζᾶς συντριβεῖν νὰ βγῆς τὸ 'ἡαλες τσαὶ τὸ φέσι Κάρπ.

Ποῦ εἶστε, Βουλουδιανοί, τῶν Σφακιανῶν ἄζᾶδες Κρήτ.

ἄζατε ἐπίθ. Τσακων.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. ζατέ.

Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει ὑπάγει ἀκόμη: Ἐρὶ ἄζατε.

ἄζάτης ἐπίθ. Πελοπν. (Καλάβρυτ.) ἄζάτ'ς Πόντ. ἄζάτος Πελοπν. (Καλάβρυτ. Λακων.) Θηλ. ἄζ-ζάτα Καλαβρ. (Μπόβ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄζάτι. Πβ. Κορ. Ἀτ. 5,7 κέξ.

1) Ἀπειθής, ἄτακτος Πελοπν. (Καλάβρυτ. Λακων.) 2) Ὁ μὴ ἔχων ζῶον, ἐλεύθερος, ἄνευ βάρους τινος (κατ' ἐπίδρασιν καὶ τοῦ ἄζάπης) Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Πόντ.: Ἀρκᾶτος καὶ ἄζάτος (ἄνευ ζῶου, πεζός) Καλάβρυτ. Συνών. ἄρκᾶτος. 3) Ἀγαμος (κατ' ἐπίδρασιν τοῦ ἄζάπης) Πόντ. β) Θηλ. ἄζ-ζάτα, παρθένος Καλαβρ. (Μπόβ.)

ἄζάτι ἐπίθ. ἄζάτιν Κύπρ. ἄζάτι Ἡπ. Κρήτ. Κῶς ἄζάτ' Θεσσ. (Καρδίτσ.) Θράκ. (Μάδυτ. κ. ἄ.) Μακεδ.

Ἐκ τοῦ Τουρκοπερσ. *azati*. Πβ. Κορ. Ἀτ. 5,7 κέξ. καὶ τὸ παρ' Ἡσυχ. «ἄζατή ἐλευθερία».

Ἐλεύθερος, κοινοῦ γέν. καὶ ἀριθμ. συνήθως μετὰ τῶν ρ. ἀφίνω, ἀπολύω, γίνομαι κττ. κατὰ τὴν ἀντίστοιχον σύντ. τῆς Τουρκικῆς ἐνθ' ἄν.: Εἶχεν ἓνα σκλάβο καὶ τὸν ἔκαμεν ἄζάτι (ἀπηλευθέρωσε) Κρήτ. Ἐγινε ἄζάτι (ἀπηλευθερώθη) αὐτόθ. Ἀπόλυκαν τὰ βόδια ἄζάτι (ἀφῆκαν ἐλεύθερα πρὸς βοσκήν) Ἡπ. Τ' ἀπόλ'σάμαν ἄζάτι (ἐνν. τὰ ζῶα πρὸς βοσκήν) αὐτόθ. Ρίχνουνταν οἱ στρατιῶτες ἄζάτι μέσ' 'ς τὰ χουρῖα (ἐλεύθεροι, ἄνευ περιορισμοῦ) Μακεδ. Κάνω ἄζάτι τὴ γυναικα μου (τὴ χωρίζω, τὴν ἀφίνω) Κρήτ. || Ἄσμ.

Μάννα, λευτέρωσέ τονε καὶ κάμε τον ἄζάτι αὐτόθ.

Ὁ σκλάβος ξεσκλαβώνεται καὶ γίνεται ἄζάτι αὐτόθ.

Ἐτσά 'στ' ἐσεῖς τὰ ὄψιμα, ἂν κάμετε μὴ ἀγάπη γιὰ ἓνα μῆνα καὶ γιὰ δυὸ τὴν κάνετε ἄζάτι (τὰ ὄψιμα = οἱ νέοι) αὐτόθ.

ἄζατιὰ ἢ, Ἡπ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄζάτι.

Τὸ ἀπεριόριστον, ἡ ἐλευθερία τῶν ζώων νὰ βόσκουν εἰς ἀπηγορευμένας βοσκάς: Ἐχομε μεγάλη ἄζατιὰ 'ς τὸ χωριό μας καὶ γίνονται πολλὲς ζημιές 'ς τὰ σπαριά ἀπὸ τὰ βόδια.

